Harry Liiv
Keskkonnaministeerium
harry.liiv@envir.ee
kaspar.anderson@envir.ee
keskkonnaministeerium@envir.ee

16.09.2019 nr 136-1

Väga austatud Harry Liiv!

Täname Keskkonnaministeeriumi võimaluse eest kommenteerida Loode-Eesti tuulepargi KMH täiendatud aruannet. Eestimaa Looduse Fond esitab aruandele järgmised märkused ja tähelepanekud.

Aruande sissejuhatava alapeatüki „1.1. Kavandatava tegevuse eesmärk ja vajadus" mõttega tuleb kahtlemata nõustuda: Eesti energeetika muutmine põlevkivipõhiselt taastuvenergiale tuginevaks on ammu küpsenud vajadus. Siiski ei vabanda see mõningaid ebatäpsusi ja puudujääke.

Alapeatükk „1.4.4. Meretuulepargi arenduse vastaste tegevus ja sellekohane kohtuotsus" ei sisalda küll otseseid valeväiteid, kuid jättes avaldamata olulised andmed, on sellisena siiski eksitav. Nimelt lõppeb teemakäsitlus esimese astme kohtuotsusega. Vahepealsel ajal on aga vaidlus jõudnud Riigikohtu kohtuasjas nr 3-16-1472 lahendini, mis tühistas mereplaneeringu tuuleenergeetikat puudutavas teemas. Nimetatud asjaolu tuleb kindlasti antud alapunktis kajastada.

Alapeatükk „3.5. Mereimetajad" tugineb valdavalt väljaspool projektiala tehtud uuringutele, seetõttu ei ole need piisavad KMH raames otsuste langetamiseks.

Alapeatükk „5.7. Mõju mereimetajatele" kannatab sarnaste puuduste all, sest ilma arenduspiirkonnas tehtud uuringuteta ei saa mõju piisavalt hinnata.

Alapeatükk „3.6.4. Käsitiivalised" on ilmselgelt puudulik ega ole sisuliselt paranenud võrreldes versiooniga, mille puudustele Eestimaa Looduse Fond juhtis tähelepanu 10.03.2017 saadetud kirjas. Endiselt on sisuliselt jäetud uurimata projekti mõjud merel rändavatele nahkhiirtele, sest selline hinnang saab tugineda vaid projekti alal tehtud välitöödele. Praegusel kujul, kus käsitiivaliste käsitlus dokumendis kujutab endast pigem referaati, mille sisuliselt põhjendamata järeldused põhinevad teistes piirkondades tehtud uuringutel, on KMH endiselt vastuolus Euroopa nahkhiirte kaitse leppega EUROBATS ja Eesti looduskaitseseadusest tulenevate põhimõtetega.

Aruandes puuduvad viited EUROBATS resolutsioonile 8.4 ja EUROBATS'i nahkhiiri ja tuuleparke käsitlevale juhendile (selle kõige uuem variant on praeguse seisuga avaldatud kui *EUROBATS Publication Series No. 6*), mis annab selge metoodilise raamistiku tuuleparkide poolt nahkhiirtele avalduva mõju hindamiseks. Samuti märgime, et nahkhiirtele avalduva mõju hindamisel peamise allikana referatiivse bakalaureusetöö kasutamine ei ole kohane, ega saa asendada asjakohaste algallikate käsitlemist.

Mõnevõrra kummaliseks tuleb lugeda alapeatüki numbrit, mis paigutab selle lindude kohta käiva alapeatüki 3.6. alla. Igaks juhuks juhime tähelepanu, et käsitiivalised pole linnud, vaid imetajad, kuigi loodetavasti on ka KMH tegija sellest teadlik ja tegemist on pigem näpuveaga.

Alapeatükk „5.6.7 Mõju käsitiivalistele" puudused on otseselt seotud eeltooduga. Kuivõrd alal uuringuid ei ole tehtud, on väide, mille kohaselt tuulepargialad nahkhiirte rändekoridori ei mõjuta, pelgalt oletus, mis on tehtud väga piiratud andmestiku põhjal ja sellisena KMH jaoks ebapiisav.

KMH ei arvesta, et käsitiivalistele kui II kategooria kaitsealustele liikidele laieneb isendikaitse. Mööndakse, et tuulepargis võivad mõned nahkhiired hukkuda, kuid mingit hinnangut hukkumise määrale ei anta, piirdutakse vaid paljasõnalise väitega „arvestatavat loomade hukkumist ega vigastumist ei toimu". Ei ole ühtegi viidet, et oleks analüüsitud uuringuid tuuleparkide mõjust rändel olevatele nahkhiirtele. Seiret soovitakse alustada ehitusjärgus, kuigi tegeliku mõju hindamiseks on vajalik alustada sellega enne ehituse algust.

Leevendusmeetmete seas on nimetatud ultrahelipeletite paigaldamist tuulikutele, kuid andmeid või uuringuid selliste peletite tõhususest ei esitata. Kindlasti ei saa nõustuda, et selliste meetmete mõju on „väheoluliselt negatiivne", sest järelduste tegemiseks ei ole käsitiivaliste olemasolu ja liikumist alal uuritud. Praegusel kujul on tegu ebamäärase soovi esitamisega leevendusmeetmena.

Peatükk 9 „Negatiivse keskkonnamõju leevendusmeetmed" on mitmes mõttes puudulik. Käsitiivaliste osas on ettepanekute nõrkus otseselt seotud eelöelduga, sest puuduvad andmed, mille alusel saaks tuulikute asukohavalikul arvestada nahkhiirtega. Väga pealiskaudne on ka ettepanek „tuuliku rootori kiiruse piiramine kuni peatumiseni (rände ajal)" - see tuleb sõnastada konkreetsemalt, kirjeldades ajavahemikku ja tuulte kiirusi, mille puhul rootorid peatatakse. Täpsustamist vajab ka ettepanek peletite kasutamiseks, eelkõige viidet mõnele edukalt toimivale sellelaadsele projektile.

Kuigi eespool on peatükis 2 „Kavandatava tegevuse kirjeldus" lk 50 mainitud, et ainus võimalus on ehitamisel kasutada gravitatsioonilist vundamenti, on leevendusmeetme peatükis müra vähendamise meetmena nimetatud puurimisel kasutatavate vaiade isoleerimist materjali või mullidega. See tuleks asendada kindla seisukohaga, et puurimist ega rammimist ei kasutata, vaid kasutatakse üksnes gravitatsioonilist vundamenti.

Tulenevalt eelnevast peame hädavajalikuks enne KMH kinnitamist nimetatud puudused kõrvaldada. Loodame siiralt, et lohakus KMH teostamisel ei kujune takistuseks Eesti energiapöörde jaoks vajaliku projekti läbiviimisel. Selleks tuleb puudused kõrvaldada mõistliku aja jooksul.

Lugupidamisega

Tarmo Tüür
Juhatuse esimees
/allkirjastatud digitaalselt/

Kontakt: Aleksei Lotman, mereprogrammi juht, alex@elfond.ee